профессиональной подготовки будущих учителей трудового обучения и технологий, но и важная составляющая модели современного высшего педагогического образования.

В статье раскрыты философский, психологический и педагогический контексты понятий "творчество", "творческий процесс", "творческая деятельность" как сложных комплексных явлений, детерминированных соціально-психологическими предпосылками; рассмотрены объективный и субъективный аспекты процесса творчества; выявлена сущность, специфика, структура и признаки творческой художественно-трудовой деятельности. Усваивая в процессе творчества способы художественно-трудовой деятельности, студенты приобретают способность самостоятельно получать не только знание и умение, но и опыт организации творческого процесса. Потребность в творческой художественно-трудовой деятельности студентов предопределяется общественной необходимостью в конкретном эстетически совершенном декоративно-прикладном изделии, стимулирует возникновение у них творческих идей, оригинальных замыслов, служит побудительной силой в создании нового качественного продукта.

***Ключевые слова**: личность, творчество, процесс, деятельность, учитель трудового обучения и технологий.*

Orshanskyy L. V., Yasenytskyy V. E. Essence, specific and signs of creative artistically-labour activity of future teacher of the labour educating and technologies.

Creative artistically-labour activity is examined authors not only as a аксиологичесикй aspect of process and result of aesthetic education, components of professional preparation of future teachers of the labour educating and technologies but also important constituent of model of modern higher pedagogical education.

The philosophical is exposed in the article, psychological and pedagogical contexts of concepts "work", "creative process", "creative activity" as the difficult complex phenomena, determined by psychological preconditions; the objective is considered and subjective aspects of process of work; essence, specific, structure and signs of creative artistically-labour activity, is educed. Mastering in the process of work methods artistically-labour students acquire ability independently to get not only knowledge and ability but also experience of organization of creative process. Requirement in creative artistically-labour activity of students of determined by a public necessity for the concrete esthetically perfect decoratively-applied good, stimulates an origin for them creative ideas, original intentions, serves as incentive force in creation of new quality product.

***Keywords:** personality, work, process, activity, teacher of the labour educating and technologies.*

УДК 37.377.5

Павлиш Т. Г.

РОБОЧИЙ ЗОШИТ З ТЕХНІЧНОГО КРЕСЛЕННЯ – НЕОБХІДНИЙ ЗАСІБ ПІДГОТОВКИ ПРОФЕСІЙНО МОБІЛЬНОГО ФАХІВЦЯ

В матеріалах статті обґрунтовано застосування робочих зошитів у навчальному процесі, розкрито особливості використання робочого зошита з друкованою основою у процесі вивчення курсу "Технічне креслення" при підготовці молодших спеціалістів техніків-технологів з приготування їжі спеціальності 5.05170101 "Виробництво харчової продукції", як дидактичного засобу, що забезпечує ефективну організацію аудиторної та самостійної роботи студентів, самоконтроль в процесі оволодіння навчальним матеріалом, покращує якість навчання, підвищує його ефективність, сприяє реалізації інноваційних методів навчання, створює умови для формування професійної мобільності майбутніх фахівців, вдосконалює педагогічну діяльність викладача.

В статті розкрито мету, функції та структуру робочого зошита з лабораторних робіт з курсу "Технічне креслення" спеціальності 5.05170101 "Виробництво харчової продукції". Викладено ефективність застосування робочих зошитів у навчальному процесі.

***Ключові слова**: науково-методичне забезпечення, робочий зошит, робочий зошит для лабораторних робіт з технічного креслення.*

В умовах реформування змісту освіти, стоїть нагальна потреба у підготовці фахівця, здатного швидко адаптуватися до складних умов соціальної і професійної дійсності, самостійно й відповідально приймати рішення, зорієнтованого на успіх та постійне самовдосконалення.

Згідно Закону України "Про освіту", для кожного рівня системи професійної освіти сформульовані конкретні цілі, які відображаються в освітніх програмах, що визначають зміст навчання і виховання. Забезпечення якості підготовки майбутніх професійно мобільних фахівців, підвищення їх конкурентоздатності на ринку праці змушують професійні і вищі навчальні заклади оновлювати зміст професійної освіти і навчання, змінити традиційну систему роботи навчального закладу з підготовки кваліфікованих робітничих кадрів на інноваційну систему роботи з формування професійно мобільного фахівця.

Нині потрібен такий фахівець, якого б визнавали в більшості країн світу. Подібна мотивація питання зумовлює якісно нові вимоги до професійної діяльності, а їх втілення – сучасного науково-методичного забезпечення процесу навчання у вищому навчальному закладі.

У професійній підготовці фахівців актуальним стало використання робочих зошитів з різних дисциплін фахової підготовки, які виконують багатоаспектну роль у підвищенні ефективності навчання за умови їх методично грамотного конструювання та використання.

Проблему розробки та використання робочих зошитів у навчальному процесі досліджували Н. Є. Ерганова, А. М. Лікарчук, Л. І. Нечволод, О. А. Нільсон, Н. Г. Преображенська, О. А. Привалова, І. Е. Унт, але теоретичне обґрунтування структури робочих зошитів з професійної підготовки та дидактичні умови їх використання при навчанні професії розроблені недостатньо.

Мета статті полягає в обґрунтуванні доцільності використання у процесі вивчення курсу "Технічне креслення" студентами коледжу робочого зошита як засобу управління їх аудиторною і самостійною роботою, що забезпечить високі результати навчання і створить умови для формування професійної мобільності майбутніх техніків-технологів з приготування їжі.

При підготовці фахівця у вищому навчальному закладі здійснюється активний пошук можливостей розвитку, формування системи ціннісних орієнтацій, моделювання свого майбутнього, формування образу майбутньої професії. Саме на цьому етапі надзвичайно важливо сформувати у студентів внутрішнє усвідомлення багатоваріантності можливостей розвитку, уміння співвідносити особисті ціннісні орієнтації із загальнолюдськими, уміння сприймати світ в русі, пристосовуватися до нестримно змінних умов, тобто формувати професійну мобільність [2].

Таким чином, вимоги сьогодення, ставлять перед викладачем завдання якісного методичного забезпечення, яке б сприяло формуванню професійно мобільного фахівця.

Науково-методичне забезпечення навчального процесу – це сукупність документів, наукових, методичних матеріалів, які: описують зміст; встановлюють структуру; визначають результат; регламентують перебіг навчального часу.

Важливим аспектом методичної підготовки викладача є сформована у нього здатність до підготовки якісного методичного забезпечення аудиторних занять, під яким розуміють комплект навчально-методичних матеріалів, що використовують під час лекцій, семінарських, лабораторних і практичних занять.

Науково-методичне забезпечення навчального процесу передбачає: державні стандарти освіти, навчальні плани, навчальні програми з усіх нормативних і вибіркових навчальних дисциплін; підручники і навчальні посібники; інструктивно-методичні матеріали до семінарських, практичних і лабораторних занять; контрольні роботи; текстові та електронні варіанти тестів для поточного і підсумкового контролю, методичні матеріали для організації самостійної роботи студентів, виконання індивідуальних завдань.

Стає актуальним завдання опанування студентами способами самостійного здобування й активного засвоєння знань. Рішення цього завдання зумовлює застосування нетрадиційних методів і засобів навчання. На нашу думку, саме робочий зошит для лабораторних і самостійних робіт - це вид навчальної літератури, який виступає найбільш мобільний та особистісно-орієнтований серед інших навчальних видань. Робочі зошити (зошити з друкованою основою) міцно увійшли у систему загальноосвітньої підготовки та розглядаються для багатьох предметів як обов'язкова складова навчально-методичного комплексу. У професійній підготовці фахівців такого широкого застосування робочі зошити поки не отримали, але їх розробка та впровадження в навчальний процес є актуальним питанням.

Окремі аспекти цієї проблеми висвітлено у працях О. А. Журіна, В. І. Старости, К. В. Яресько та ін. У їхніх працях неодноразово підкреслюється, що дидактичний матеріал у вигляді практичних навчальних завдань для робочих зошитів у порівнянні із звичайними стандартними завданнями з підручника має значні переваги, оскільки дозволяє диференціювати та індивідуалізувати навчальну діяльність студентів.

На думку І. Г. Майорової, сучасний робочий зошит – це дидактичний комплекс, призначений для самостійної роботи студентів на аудиторному практичному занятті, а також у позаурочний час безпосередньо на його сторінках. Використання робочого зошита полегшує педагогові планування заняття, дозволяє поєднувати усну і письмову роботу, позбавляє студентів від великого обсягу механічної роботи, а також сприяє диференціації та індивідуалізації процесу навчання. Структура робочого зошита може бути різною, що зумовлено змістом досліджуваного предмета, ступенем його складності, вихідним рівнем підготовки аудиторії, умовами навчання, творчими особливостями викладача. Призначення робочого зошита полягає в тому, щоб допомогти студентам в засвоєнні важкого для них теоретичного курсу, показати можливі методи і прийоми аналізу матеріалу. Виконання вправ, розв'язання задач, читання навчальної та наукової літератури сприяє розвитку самостійного мислення студентів, тому викладач повинен надати можливість студентам самим знайти рішення й аргументувати його, залучаючи теоретичні знання, засвоєні на лекціях, і додатковий матеріал [4].

Впровадження робочих зошитів у практику навчального процесу покликано вирішити такі завдання:

– більш міцне засвоєння студентами теоретичних положень;

– набуття практичних умінь і навичок рішення типових, а також розвиваючих, творчих завдань;

– оволодіння алгоритмами вирішення основних типів завдань теми (дисципліни);

– формування в студентів умінь і навичок самоконтролю;

– розвиток мислення студентів;

– здійснення викладачем контролю за перебігом процесу навчання.

Л. І. Нечволд розглядає робочі зошити, як засіб індивідуалізації навчання учнів, які стимулюють до самостійних дій, операцій, що їх здійснюють учні відповідно до своїх реальних навчальних можливостей та набутого соціального досвіду [5].

Робочі зошити, на думку О. В. Орлик, є тим методичним інструментом, роль якого у підвищення ефективності навчання важко переоцінити. Застосування їх, по-перше, дозволяє викладачу довести до студента стрімко зростаючий обсяг навчальної та наукової інформації, по-друге, самостійна робота студентів з робочим зошитом розвиває навички аналітичного мислення, вчить аналізувати і узагальнювати інформацію, дозволяє у неспішній обстановці, виконуючи індивідуальні завдання та завдання для самостійної роботи, перевірити власний рівень засвоєння матеріалу [6].

Н. А. Лопатинска вважає, що впровадження у навчальний процес зошитів з друкованою основою, дозволяє викладачу донести до студента стрімко зростаючий обсяг навчальної та наукової інформації, особливо під час реалізації навчальних планів в умовах

кредитно-модульної системи оцінювання навчальних досягнень; вдосконалює педагогічну діяльність викладача завдяки реальній можливості індивідуального підходу до студентів; розвиває навички самостійної пізнавальної діяльності, аналітичного мислення, вчить студентів аналізувати і узагальнювати інформацію, дозволяє у неспішній обстановці, виконуючи індивідуальні та творчі завдання, перевірити власний рівень засвоєння матеріалу; економить час, який викладач використовує на перевірку та оцінювання навчальних досягнень студентів [3].

Виділяють наступні функції робочих зошитів:

1. Навчальна функція. Використання робочого зошита допомагає викладачу керувати навчальною діяльністю студентів, сприяє формуванню в них необхідних знань, практичних вмінь і навичок.

2. Розвиваюча функція. Робочий зошит може бути інструментом у розвитку мислення через спеціально розроблені завдання та вправи творчого характеру. Робота з робочим зошитом сприяє розвитку в студентів стійкої уваги на занятті.

3. Виховна функція. Систематичне заповнення аркушів робочого зошиту впливає на формування в студентів наступних якостей: організованості, дисциплінованості, акуратності, сумлінності, працьовитості, наполегливості, дбайливості.

4. Контролююча функція. Робочий зошит може бути використано для контролю знань і вмінь студентів.

5. Раціоналізуюча функція. Використання робочого зошита раціоналізує навчальну роботу студента і викладача, забезпечує доцільне використання навчального часу.

При вивченні курсу “Технічне креслення” для студентів спеціальності 5.05170101 “Вробництво харчової продукції” нами був розроблений робочий зошит для лабораторних робіт.

Головною метою використання робочих зошитів у професійній підготовці є оптимізація та підвищення ефективності навчально-пізнавальної діяльності студентів на всіх етапах навчального процесу. Робочий зошит застосовують у ролі помічника при вивченні теоретичного матеріалу та створенні орієнтовної основи дій студентів при виконані графічних завдань за індивідуальними варіантами.

На лабораторному занятті студенти повинні вивчити теоретичний матеріал, виконати графічну роботу, закріпити вивчений матеріал та здати звіт викладачу.

При складанні робочого зошита для лабораторних робіт, ми поєднали інструкційно-технологічну карту заняття та звіт студента. Тому структура робочого зошита для лабораторних занять включає: тема лабораторного заняття, мета лабораторного заняття, перелік інструментів, обладнання та матеріалів, вхідний контроль, правила техніки безпеки під час виконання роботи, теоретичні відомості, завдання для виконання графічних робіт за індивідуальними варіантами, вихідний контроль, висновки.

Таким чином побудований робочий зошит дозволяє індивідуалізувати навчальний процес і створює сприятливі умови для формування в студентів умінь логічно мислити, аналізувати, робити висновки, обґрунтовувати свої практичні дії, а отже сприяє посиленню мотивації студентів до навчання, збільшує час на виконання графічної роботи.

Під час роботи у такому зошиті студенту необхідно на етапі вхідного і вихідного контролю дописати, докреслити і відповісти на запитання безпосередньо на сторінках зошита. При вивченні теоретичних положень друкована основа дає змогу студентові сконцентрувати свою увагу на сутності навчального матеріалу та заощаджує час на конспектуванні. Тому завдяки робочому зошиту навчальний матеріал легше сприймається. Після вивчення теоретичного матеріалу, студент має змогу одразу приступити до виконання графічної роботи, що значно збільшує обсяг його розумових і практичних дій.

Саме робота одночасно з робочим зошитом забезпечує підвищення ефективності навчання. Так сталося, що з деяких тем навчальної програми “Будівельне креслення”, “Основи малювання”, “Декоративно-прикладне мистецтво” навчальна інформація

розосереджена по багатьом навчальним посібникам. Внаслідок цього викладач змушений подавати певний обсяг навчального матеріалу в робочому зошиті.

Робочий зошит з курсу "Технічне креслення" може розглядатися як особливий дидактичний засіб, що забезпечує ефективну організацію навчальної діяльності студентів заочної форми навчання, контроль і самоконтроль в процесі самостійного оволодіння теоретичним матеріалом.

Висновки

Отже, застосування робочих зошитів ефективне для обох суб'єктів навчальної діяльності – викладача та студента – відкриває широкі можливості та перспективи для масового їх впровадження у ВНЗ України.

Використання робочого зошиту з лабораторних робіт з технічного креслення раціоналізує навчальну роботу студентів і викладача, забезпечує доцільне використання навчального часу, диференціює та індивідуалізує процес навчання, дозволяє студентам активно і творчо мислити, вирішувати проблемні завдання, що сприяє формуванню професійно мобільного фахівця.

Використана література:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / [уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел]. – К.-Ірпінь : ВТФ "Перун", 2004. – 1440 с.
2. *Іванченко Є. А.* Професійна мобільність майбутніх фахівців / Є. А. Іванченко. – О. : Просвіта, 2004. – 120 с.
3. *Лопатинська Н. А.* Управління самостійною роботою студентів шляхом впровадження робочих зошитів з неврологічних основ логопедії [Електронний ресурс] / Н. А. Лопатинська. – Режим доступу : http://www.kspu.kr.ua/. – Заголовок з екрану.
4. *Майорова І. Г.* Використання робочих зошитів як засобу підвищення ефективності професійної підготовки : метод. рекомендації. – Донецьк : ІПО ІПП УМО, 2012. – 38 с.
5. *Нечволод Л. І.* Педагогічні умови впровадження робочих зошитів з друкованою основою в процес індивідуалізації навчання школярів : дис. … канд. пед. наук : 13.00.09 / Харківський держ. педагогічний ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2002. – 180 арк , табл. – Бібліогр.: арк. 158-172.
6. *Орлик О. В.* Робочий зошит як засіб підвищення ефективності навчання [Електронний ресурс] / О. В. Орлик. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/ONG/Pedagogica/5_orlikesina.doc.htm. – Заголовок з екрану.

References:

1. Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy / [uklad. i holov. red. V. T. Busel]. – K.-Irpin : VTF "Perun", 2004. – 1440 s.
2. *Ivanchenko Ye. A.* Profesiina mobilnist maibutnikh fakhivtsiv / Ye. A. Ivanchenko. – O. : Prosvita, 2004. – 120 s.
3. *Lopatynska N. A.* Upravlinnia samostiinoiu robotoiu studentiv shliakhom vprovadzhennia robochykh zoshytiv z nevrolohichnykh osnov lohopedii [Elektronnyi resurs] / N. A. Lopatynska. – Rezhym dostupu : http://www.kspu.kr.ua/. – Zaholovok z ekranu.
4. *Maiorova I. H.* Vykorystannia robochykh zoshytiv yak zasobu pidvyshchennia efektyvnosti profesiinoi pidhotovky : metod. rekomendatsii. – Donetsk : IPO IPP UMO, 2012. – 38 s.
5. *Nechvolod L. I.* Pedahohichni umovy vprovadzhennia robochykh zoshytiv z drukovanoiu osnovoiu v protses indyvidualizatsii navchannia shkoliariv : dys. … kand. ped. Nauk : 13.00.09 / Kharkivskyi derzh. pedahohichnyi un-t im. H. S. Skovorody. – Kh., 2002. – 180 ark , tabl. – Bibliohr.: ark. 158-172.
6. *Orlyk O. V.* Robochyi zoshyt yak zasib pidvyshchennia efektyvnosti navchannia [Elektronnyi resurs] / O. V. Orlyk. – Rezhym dostupu : http://www.rusnauka.com/ONG/Pedagogica/5_orlikesina.doc.htm. – Zaholovok z ekranu.

Павлыш Т. Г. Рабочая тетрадь по техническому черчению – необходимое средство подготовки профессионально мобильного специалиста.

В материалах статьи обосновано применение рабочих тетрадей в учебном процессе, раскрыты особенности использования рабочей тетради с печатной основой в процессе изучения курса "Техническое черчение" при подготовке младших специалистов техников-технологов по приготовлению пищи специальности 5.05170101 "Производство пищевой продукции", в качестве

дидактического средства, обеспечивает эффективную организацию аудиторной и самостоятельной работы студентов, самоконтроль в процессе овладения учебным материалом, улучшает качество обучения, повышает его эффективность, способствует реализации инновационных методов обучения, создает условия для формирования профессиональной мобильности будущих специалистов, совершенствует педагогическую деятельность преподавателя. В статье раскрыты цели, функции и структуру рабочей тетради для лабораторных работ по курсу "Техническое черчение" специальности 5.05170101 "Производство пищевой продукции". Изложена эффективность применения рабочих тетрадей в учебном процессе.

***Ключевые слова**: научно-методическое обеспечение, рабочая тетрадь, рабочая тетрадь для лабораторных работ по техническому черчению.*

Pavlish T. G. Workbook with technical drawing – a necessary means of training professional mobile professional.

The files of the article the use workbooks in the educational process, peculiarities of working notebook of the printed foundation in the study of the course "Technical drawing" in the preparation of junior specialists technologist of cooking specialty 5.05170101 "Production of food products" as a didactic tool that ensures the efficient organization of classroom and independent work of students in the mastery of self-learning material, improve the quality of education, enhance its efficiency, and promotes innovative teaching methods, creates conditions for the formation of professional mobility of future professionals, improving teaching career teacher.In the article the purpose, functions and structure of the workbook with laboratory work on the course "Technical drawing" specialty 5.05170101 "Production of food products". Presents the effectiveness of the workbooks in the learning process.

***Ключевые слова**: профессиональная мобильность, научно-методическое обеспечение, рабочая тетрадь с печатной основой, рабочая тетрадь для лабораторных и самостоятельных работ по техническому черчению.*

УДК 378.147:51:004

Пастирєва К. Ю.

УПРАВЛІННЯ САМОСТІЙНОЮ РОБОТОЮ СТУДЕНТІВ-ТЕХНОЛОГІВ ЗАСОБАМИ ІННОВАЦІЙНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ВИЩОЇ МАТЕМАТИКИ

У статті розглянуто питання, пов'язані з управлінням самостійною роботою студентів-технологів засобами інноваційних інформаційних технологій у процесі вивчення вищої математики, що сприяють активній участі студентів у систематичній самостійній роботі, розвитку інтересу студентів до навчання, активізації навчально-пізнавальної та науково-дослідницької діяльності студентів, підвищенню рівня їхньої професійної підготовки, розкриттю творчого потенціалу і збільшенню ролі самостійної та індивідуальної роботи. У статті розглянуто сутність понять: самостійна робота студентів, управління самостійною роботою студентів та інноваційні інформаційні технології; показано значення навчальної дисципліни "Вища математика" для професійної та практичної підготовки студентів-технологів; розкрито питання, що пов'язані з управлінням самостійною роботою студентів-технологів засобами інноваційних інформаційних технологій у процесі вивчення вищої математики (на прикладі навчального плакату з теми "Криві другого порядку", створеного в Інтернет-середовищі Glogster).

***Ключові слова:** самостійна робота студентів, управління самостійною роботою студентів, інноваційні інформаційні технології, навчальний плакат, вища математика.*

Інтеграція України до Європейського освітнього простору, впровадження кредитно-трансферної системи організації навчального процесу у сучасній національній вищій школі зумовлює суттєве посилення ролі самостійної роботи студентів, оскільки організована у